

Ta fag som privatist

Fylkeskommunen har ansvar for gjennomføring av privatisteksamen.

Sist endret: 10.03.2022

Før eksamen

Finn eksamensdato

Hvis du ønsker å ta flere eksamener må du sjekke at de ikke faller på samme dag. Det kan i så fall være nødvendig å fordele eksamener på flere semestre.

Oversikt over eksamensdatoer

Forbered deg til eksamen

Forberedelse til alle eksamener

- Finn læreplan med kompetansemål
- Eksamensveiledninger og tidligere gitte eksamensoppgaver. Vi anbefaler at du leser eksamensveiledningen for din fagkode i god tid før eksamensdagen.
- Eksamensbesvarelser med begrunnelser for karakterer

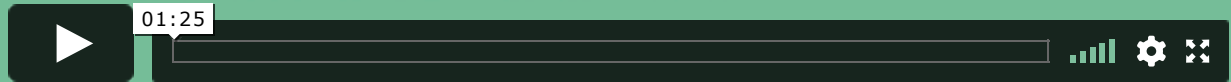

**Slik forbereder du deg i forkant av skriftlig
privatisteksamen (lang versjon)**

Utdanningsdirektoratet

Skal du ta skriftlig privatisteksamen i vår?

Har du fått med deg hva du burde
gjøre i forkant av eksamensdagen?

Eksamen etter nye læreplaner innført i 2020 (LK20)

Krav til utstyr

Eksamen etter nye læreplaner er heldigital med unntak av matematikk, fremmedspråk uten opplæring og treningslære 1.

Det er ikke mulig å levere eksamensbesvarelse på papir. Du har selv ansvar for å ha med utstyret du trenger på eksamensdagen. På eksamensdagen må du ha med deg en datamaskin eller et nettbrett med tastatur for å kunne ta eksamen.

Datamaskinen din må ha siste versjon av en av disse nettleserne:

- Chrome
- Firefox
- Microsoft Edge (Chromium)
- Safari

Skjermopløsningen må minst være 1024x768.

Engelskeksamen LK20 – husk å ha med hodetelefoner

Noen oppgaver til eksamen etter ny læreplan i engelsk vil være lytteoppgaver.

Erfaringsmessig egner kablede hodetelefoner seg bedre enn trådløse hodetelefoner til eksamen. Lyden blir bedre og eleven/kandidaten unngår tilkoblings- og batteriproblemer under eksamensgjennomføringen.

Du skal levere hele eksamen digitalt. Det er ikke mulig å levere eksamensbesvarelser på papir.

Eksamensbesvarelser skal være anonyme – også filer

Under eksamen skal du besvare oppgaver enten direkte i det digitale eksamenssystemet, eller i en fil som du laster opp i det digitale systemet.

Oppgaver som ikke blir besvart direkte i det digitale systemet skal du samle i én felles fil. Du skal levere eksamen anonymt. Det er viktig at informasjon som, for eksempel navnet ditt, ikke følger med i filen du laster opp.

Vi anbefaler at du konverterer filen til PDF, og deretter sjekker hvilken informasjon som følger med, før du leverer. Årsaken er at PDF er mest stabil for at sensor skal kunne åpne filen.

Du kan sjekke hva slags informasjon som følger med filen ved å åpne egenskapene for filen, og deretter eventuelt fjerne innholdet i felter som kan identifisere deg, for eksempel navn.

Filtyper i eksamenssvar

Ved innlevering av eksamenssvar kan følgende filtyper brukes: avi, bmp, c, css, doc, docm, docx, dot, dotm, dotx, emf, flv, ggb, gif, h, hlp, htm, html, jpe, jpeg, jpg, js, mdb, mdi, mht, mm, mov, movie, mp3, mp4, mpeg, mpp, odb, odp, ods, odt, ott, pdf, png, ppsm, ppsx, ppt, pptm, pptx, qt, rap, rm, rtf, stw, svg, swf, sxc, sxw, tex, tif, tiff, tii, txt, vsd, wav, wks, wmf, wmv, wps, wri, xls, xlsb, xlsx, xml, xps

Følgende format kan brukes til pakking av filer: 7z, gz, rar, tar, z, zip, zipx

Vi anbefaler at du på forhånd øver på å lagre filer som PDF og å redigere egenskapene for filen.

Eksamen etter læreplaner innført i 2006 (LK06)

Krav til utstyr

Ta med deg datamaskin eller et nettbrett med tastatur på eksamensdagen.

Skjermopløsningen må minst være 1024x768.

Du må oppdatere datamaskinen din med en av disse nettleserne:

- Microsoft Edge (Chromium) 80 eller nyere
- Chrome 56 eller nyere
- Firefox 50 eller nyere
- Safari 11.1 eller nyere

For nettbrett så må du ha følgende operativsystem og siste versjon av nettleser:

- iOS versjon 11 til 15 med Safari
- Android versjon 6.0.1 til 10 med Chrome
- Android versjon 6.0.1 til 10 med Firefox

Todelt eksamen i matematikk frem til våren 2023

Vi har besluttet at samtlige eksamener i matematikk, også i praktisk matematikk, skal gjennomføres som todelt eksamen frem til våren 2023.

Bakgrunnen for endringen.

Finn fagkodene

For å finne ut når eksamen er, må du vite fagkoden for faget du skal ta eksamen i. Du trenger også fagkoden når du skal melde deg opp til eksamen.

Søk etter faget du skal ta eksamen i. Der kan du trykke på tema "fagkoder" og finne fagkoden du trenger.

Påmelding til eksamen

Fristen for påmelding til:

- **våreksamen er 1. februar**
- **høsteksamen er 15. september**

Du må selv melde deg opp i det fylket du ønsker å gjennomføre i. Fylkene har både forskjellige datoer for når de åpner for påmelding og forskjellige systemløsninger for påmelding.

Eksamen skal besvares på norsk eller samisk dersom annet ikke er oppgitt.

Nordland

Hvis du skal ta privatisteksamen i Nordland, må du bruke påmeldingsskjema som du finner på [fylkeskommunens nettside](#).

Trøndelag

Hvis du skal ta privatisteksamen i Trøndelag skal du bruke [PrivatistWeb](#). Her kan du:

- melde deg opp til eksamen
- betale eksamensgebyret
- sjekke tidspunkt og sted for eksamen etter at du har meldt deg opp

Andre fylker

Du melder deg på eksamen her.

Her logger du deg inn med MinID/BankID og kan:

- melde deg opp til eksamen
- betale eksamensgebyret
- sjekke tidspunkt og sted for eksamen når det er klart

Eksamensgebyrer

Priser for eksamen 2022

Gebyret er 1 217 kroner per eksamen for

- fag der du ikke har standpunkt og/eller eksamenskarakter
- fag du ikke har bestått (karakter 1) som elev eller privatist

Gebyret er 2 435 kroner per eksamen for

- fag du allerede har bestått som elev eller privatist

På Privatistweb finner du informasjon om betaling for eksamen.

Hvem kan jeg kontakte for å finne ut hvilke fag jeg trenger?

For å finne ut hvordan nye fag og karakterer vil påvirke vitnemålet, må du ta kontakt med skolen du har gått på tidligere, privatistkontoret eller fylkeskommunen.

Hvis du ikke har vitnemål eller kompetansebevis fra før

Fylkeskommunen har ansvar for gjennomføring av privatisteksamen. De kan svare på spørsmål hvis du ikke har en skole du kan spørre. De kan også gi informasjon om andre muligheter enn privatisteksamen for deg som ikke har vitnemål.

Andre muligheter for deg som ikke har studiekompetanse

Fremmedspråk

Oversikt over hvilke fremmedspråk du kan ta som privatist.

Privatistordning i yrkesfag

Privatister som tar yrkesfag på vg1 og vg2 trenger ikke ta eksamen i fag de tidligere har bestått. Se oversikt over eksamener i de ulike programfagene.

Nyttig informasjon for deg som skal ta høyere utdanning

- Forbedringer av karakter og nye fag hos Samordna opptak
- Opptak til høyere utdanning hos Samordna opptak
- Karakterkalkulator hos utdanning.no

Ta eksamen

Forberedelsesdag og forberedelsesmaterieil

Privatister finner forberedelsesdelene på forberedelsesdagen kl. 09.00.

Ikke alle fag på videregående har forberedelsesdel.

Bruken av hjelpemidler

Hva er hjelpemidler?

Med hjelpemidler menes alle kilder og verktøy, både fysiske og digitale, du kan benytte deg av for å besvare eksamen, for eksempel egne notater, bøker, lovlige nettsider eller ordbøker.

Forberedelsesdagen

På forberedelsesdagen er alle hjelpemidler tillatt, inkludert kilder på internett og kommunikasjon med andre.

På eksamensdagen

Hvilke hjelpemidler det er lov å bruke under eksamen avhenger av faget. Eksamenene kan deles i tre kategorier:

1. eksamen med begrenset tilgang til internett
2. todelt eksamen med begrenset tilgang til internett
3. eksamen med fri tilgang til internett

I de fleste fagene er det lov å bruke hjelpemidler som krever tilgang til internett, men i et begrenset utvalg. Utvalget gjøres på forhånd, og skal være kilder som det er relevant å bruke for å svare på eksamensoppgaven.

- Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler - grunnskolen
- Nasjonale føringer for nettbaserte hjelpemidler - videregående

Eksamen med begrenset tilgang til internett

De fleste eksamener gjennomføres med begrenset tilgang til internett. På en eksamen med begrenset tilgang til internett, er alle hjelpemidler tillatt, med

følgende unntak eller begrensninger:

Internett

- Du har kun tilgang til et begrenset antall nettsider under eksamen.
- Det er bestemt på forhånd hvilke nettbaserte hjelpemidler det er lov å bruke:
  - VIGO har liste over nettressurser for videregående
  - Er du praksiskandidat eller lærling kan du se kapittel fire om hjelpemidler i generell veiledning om sentralt gitt eksamen i yrkesfag

Kommunikasjon

- Du har ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, inkludert samskriving, chat eller lignende.
- Å publisere tekst på internett regnes som kommunikasjon.

Dersom du skal ha eksamen i et språkfag (norsk, samisk, finsk som andrespråk, engelsk og fremmedspråk), gjelder også følgende unntak:

Oversettelsesprogram

- Du har ikke lov til å bruke oversettelsesprogrammer eller oversettelsesfunksjonalitet i Word, Pages eller andre verktøy du benytter deg av for å besvare eksamen.

Todelt eksamen med begrenset tilgang til internett

Enkelte fag i grunnskolen og videregående har todelte eksamen. Da har eleven tilgang til ulike typer hjelpemidler på del en og to. For grunnskolen gjelder dette eksamen i matematikk.

For videregående gjelder det

- matematikk
- fysikk
- kjemi
- biologi
- samfunnsøkonomi

Under del en er skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler tillatt.

Under del to er alle hjelpemidler tillatt, med følgende unntak eller begrensninger:

Internett

- Du har kun tilgang til et begrenset antall nettsider under eksamen.
- Det er bestemt på forhånd hvilke nettbaserte hjelpemidler det er lov å bruke:
  - VIGO har liste over nettressurser for videregående
  - Er du praksiskandidat eller lærling kan du se kapittel fire om hjelpemidler i generell veiledning om sentralt gitt eksamen i yrkesfag

Kommunikasjon

- Du har ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, inkludert samskriving, chat eller lignende.
- Å publisere tekst på internett regnes som kommunikasjon.

Eksamen med fri tilgang til internett

I videregående er det fri tilgang til internett i sju fag.

Gammel læreplan (LK06):

- SAM3020 Politikk og menneskerettigheter
- SAM3009 Medie- og informasjonskunnskap 2
- SPR3008 Internasjonal engelsk
- SPR3010 Samfunnsfaglig engelsk
- SPR3015 Kommunikasjon og kultur 2
- SPR3017 Kommunikasjon og kultur 3
- SPR3020 Reiseliv og språk 2

Ny læreplan (LK20):

- SAM3055 Politikk og menneskerettigheter
- SAM3049 Medie- og informasjonskunnskap 2
- SPR3029 Engelsk 1
- SPR3031 Engelsk 2

- SPR3034 Kommunikasjon og kultur 2
- SPR3036 Kommunikasjon og kultur 3
- SPR3039 Reiseliv og språk 2

På en eksamen med fri tilgang til internett, er alle hjelpemidler tillatt, med følgende unntak:

Kommunikasjon

- Du har ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, inkludert samskriving, chat eller lignende.
- Å publisere tekst på internett regnes som kommunikasjon.

Dersom du skal ha eksamen i et språkfag (engelsk), gjelder også følgende unntak:

Oversettelsesprogram

- Du har ikke lov til å bruke oversettelsesprogrammer eller oversettelsesfunksjonalitet i Word, Pages eller andre verktøy du benytter deg av for å besvare eksamen.

Tidspunkt for eksamen

Elevene får **5 klokketimer** til å ta eksamen.

Unntak:

- Operatørfag har eksamen i seks timer.
- Fremmedspråk etter ny læreplan (LK20) har 4 timer

Eksamen starter klokka 09:00 og avsluttes klokka 14:00 norsk tid.

Du kan logge deg inn før eksamenen starter. Da vil du komme til en venteside frem til eksamen starter kl. 09.00.

Kommer du forsent, men før kl 10.00, så mister du den tapte tiden. Møter du opp etter klokka 10:00, får du ikke gjennomføre eksamen.

Oppmøtested

Du skal få informasjon om oppmøtested og tidspunkt fra eksamenskontoret eller privatistkontoret i god tid før eksamen. Det er lurt å sjekke hvor eksamenslokalet ligger slik at du finner fram på selve dagen.

Juks og konsekvenser av juks

Hva er juks?

Det kan være ulike regler for hva som er juks på prøver underveis i skoleåret, og hva som er juks til eksamen:

- Kommunisere med andre
  - Samskriving, chat, publisering av tekst eller kommentarer på en nettside, og andre måter å utveksle informasjon med andre på er ikke tillatt.
- Bruk av andre hjelpemidler enn det som er tillatt i faget

Bruk av oversettelsesprogrammer er juks

Til eksamen i norsk og andre språkfag skal sensor vurdere elevens egen språkkompetanse. Det er derfor forbudt å bruke oversettelsesprogrammer til eksamen, også programmer som kan benyttes uten tilgang til internett. Det er viktig at elever som skal ta eksamen kjenner retningslinjene for bruk av hjelpemidler og at de vet hva som er konsekvensen av juks og forsøk på juks.

Hva er konsekvensene av å jukse på eksamen?

Konsekvensene av juks eller forsøk på juks er at elevene

- får eksamen sin i faget annullert
- mister standpunktkarakteren i faget
- tidligst kan ta eksamen ett år etter (gjelder videregående)

Bruk av kilder

Bruk av kilder

Hvis kandidaten eller privatisten bruker kilder, skal kildene oppgis slik at sensor kan finne frem til dem. Hvordan kandidatene skal gjøre dette, er omtalt både i eksamensveiledningene og i informasjonsdelen til eksamensoppgaven.

Hva kan være konsekvensen ved uselvstendig kildebruk?

Når kandidaten og privatisten i stor grad klipper og limer fra andres tekster i besvarelsen, kan det være vanskelig å se den individuelle kompetanse. Resultatet kan bli at kandidaten får en lavere måloppnåelse på eksamen enn ellers. Derfor er det viktig at kandidatene lærer å vise til kildene på en ryddig måte, og at de viser at de kan bruke kildene i teksten sin.

Etter eksamen

Når er eksamenskarakterene klare?

Elever får vanligvis vite karakteren noen dager etter fellessensuren. Da møtes sensorene for å fastsette endelig eksamenskarakter. For å få eksamensresultatet, må elevene kontakte skolen eller stedet der de meldte seg opp til eksamen.

Datoer for fastsetting av karakter.

Se eksamensveiledningene for hvordan sensor skal vurdere besvarelser i ditt fag.

Hvordan klage på karakteren?

En elev som er misfornøyd med karakteren, kan klage i tråd med disse kriteriene:

- Eleven må klage innen ti dager etter at karakteren er gjort tilgjengelig
- Eleven bør rådføre seg med en lærer før han eller hun klager
- Eleven må levere klagen skriftlig
- Eleven trenger ikke å begrunne klagen
- Eleven må skrive under på klagen
- Eleven skal levere klagen til skolen

Resultatet av klagen kan være at eleven beholder karakteren, eller at eleven får en bedre eller dårligere karakter. Skolen informerer eleven om resultatet av klagen.

Privatister skal sende klagen til eksamenskontoret/privatistkontoret i fylket, eventuelt til

skolen der privatisten tok eksamen.

Mer om klagebehandlingen

- [Klagebehandling i grunnskolen](#)
- [Klagebehandling i videregående](#)

Lykke til!

Vi i direktoratet ønsker deg lykke til på eksamen!